

روز صفر

روایت عملیات‌های ایران در جنگ تحمیلی از شهریور ۱۳۵۹ تا خرداد ۱۳۶۱

نیروهای ستاد جنگ‌های نامنظم به فرماندهی شهید دکتر مصطفی چمران در محور جاده حمیدیه-سوسنگرد به منظور آزادسازی هویزه از محاصر ددمنشان بعثی آغاز شد. در این حمله با وجود شکست حلقه محاصره شهر سوسنگرد، هویزه به اشغال نیروهای بعثی درآمد.

عملیات ذوالفقار

این عملیات از جمله عملیات‌های ضربتی است که در روز ۱۹ تا ۲۰ دی‌ماه ۱۳۵۹، با هدف بازپس‌گیری ارتفاعات میمک در شهرستان مهران غرب صالح‌آباد ایلام و با مشارکت ارتش، سپاه، عشایر و ایلات غیور، به‌ویژه ایل خزل انجام شد.

عملیات توکل

این عملیات در ۲۰ دی‌ماه ۱۳۵۹، به دنبال اجرای ناموفق عملیات بزرگ آبان‌ماه ۱۳۵۹ در منطقه عمومی آبادان، با فرماندهی ستاد اروند و زیر نظر ستاد مشترک ارتش، طراحی و اجرا شد. عملیات در مرحله اول متوقف شد و مراحل بعدی عملیات نیز انجام نشد. عملیات توکل، آخرین عملیات ایران علیه عراق در سطح گسترده بود و تا بعد از عزل ابوالحسن بنی‌صدر از فرماندهی کل قوا و تغییر استراتژی جنگ، دیگر عملیات بزرگی روی نداد.

توسط نیروهای ایرانی به منظور رویارویی و عقب‌راندن دشمن تا پشت خط مرزی شروع شد. در این عملیات سه تیپ پیاده و یک گروهان زرهی از ارتش از غرب شهرهای دزفول و اندیمشک در محور جنوبی جنگ وارد عمل شدند، ولی با وجود پیش‌بینی فرماندهان نیروی زمینی ارتش، به دلیل ضعف در برآورد و طراحی عملیات، پیروزی عاید نیروهای ایرانی نشد.

عملیات سوسنگرد

این عملیات از دیگر عملیات‌های جنگی ایران در زمان جنگ تحمیلی بود که به صورت نیمه‌گسترده در روز ۲۶ آبان‌ماه ۱۳۵۹ به فرماندهی مشترک ارتش، سپاه و ستاد نیروهای نامنظم در جبهه جنوبی انجام شد. تمامی هماهنگی‌های عملیات در شب ۲۵ آبان‌ماه ۱۳۵۹، توسط حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و شهید چمران انجام شد. صبح روز ۲۶ آبان‌ماه، عملیات به فرماندهی شهید مصطفی چمران و امیر قاسمی‌نو آغاز شد و با حمایت چند فروند بالگرد توپ‌دار کبری، محاصره سوسنگرد شکسته شد.

عملیات نصر

این عملیات در روز ۱۵ دی‌ماه ۱۳۵۹ با حماسه‌آفرینی مشترک نیروی زمینی ارتش، گردان‌های سپاه و تعدادی از

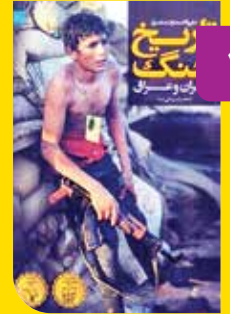
فاطمه بک‌زاده روزنامه‌نگار

شروع تهاجمات سراسری رژیم بعث عراق به خاک ایران در سال ۱۳۵۹، با بمباران تهران و ۱۹ شهر دیگر ایران آغاز شد و به دنبال آن، ده‌ها لشکر پیاده و زرهی عراق از راه‌های مرزی وارد خاک ایران شدند. پس از تصرف بخش‌هایی از مناطق ایران، نیروهای مسلح و نیروهای مردمی وارد عمل شدند و در پی چندین عملیات، اجازه تجاوز و تعدی به خاک میهن را ندادند. هر چند در آغاز جنگ تحمیلی، نیروهای زمینی دشمن نسبت به نیروهای ما برتری‌هایی داشتند ولی در همان روزهای حمله بیش از ۱۴۰ فروند جنگنده ایرانی با هدف مقابله با ارتش عراق، ضربه‌های مهلکی به توان نظامی آنان وارد کرد و برتری هوایی ایران را در معرض نمایش گذاشت. در این گزارش به مهم‌ترین عملیات‌هایی که در طول هشت سال دفاع مقدس انجام گرفت، اشاره‌ای کوتاه می‌شود.

عملیات پل نادری

اولین عملیات ایران در نخستین روزهای حمله سراسری ارتش عراق به خطوط مرزی ایران، در سال ۱۳۵۹ است که با وجود محدود بودن عملیات،

دایره‌المعارف مصور تاریخ جنگ ایران...

■ جعفر شیرعلی‌نیا
■ انتشارات سایان

در این کتاب علاوه بر این که صحنه‌های رزم نمایش داده شده، مخاطب را با تجهیزات نظامی به کاررفته در جنگ ایران و عراق آشنا می‌کند. در این کتاب از ۱۰۰۰ عکس مستند تاریخی، ۲۰۰ نقشه و ۴۰ جدول و نمودار آماری استفاده شده است. همچنین «جعفر شیرعلی‌نیا» برای تألیف این کتاب به سراغ برخی از آژانس‌های عکس‌رفته است و توانسته ۲۰۰ عکس اختصاصی برای این کتاب تهیه و تولید کند.

تاریخ تحلیلی جنگ ایران و عراق

■ حسین علایی
■ انتشارات مرز و بوم

این کتاب نگاهی کامل و جامع به جنگ و درگیری‌های ایران و عراق در دوران دفاع مقدس دارد. این اثر که یکی از جامع‌ترین آثار درباره جنگ بین عراق و ایران است، به بررسی موضوعات مختلف مرتبط با جنگ پرداخته است. در جلد اول کتاب تاریخ تحلیلی جنگ ایران و عراق درباره اوضاع ایران از زمان پیروزی انقلاب تا آغاز جنگ، آمادگی عراق برای جنگ با ایران، پیروزی‌های ایران و ادامه جنگ بعد از فتح خرمشهر را می‌خوانیم.

تاریخ سیاسی نظامی جنگ عراق با ایران

■ علی اکبر ولایتی
■ کتاب مرجع

جنگ عراق با ایران، از مهم‌ترین جنگ‌های دوره معاصر است که در فاصله سال‌های ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۷ خورشیدی به وقوع پیوست. در بخش نخست این کتاب، تاریخ سیاسی جنگ عراق با ایران از زمینه‌ها، ریشه‌ها و آغاز آن تا پذیرش قطعنامه ۵۹۸ و خاتمه آن پی گرفته می‌شود. در بخش دوم نیز، تاریخ نظامی این جنگ مطرح شده و به‌خصوص عملیات‌های نظامی مهم معرفی می‌شود.